TOIMETUS JA TALITUS:
Jõhwis Rakwere tän 7 a
Telefon 48

Toimetaja kõnetunnid esmas päewal, kolmapäewal, nelja päewal ja laupäewal k 9—11

Kontor awatud kella 8—6.

Alutaguse Teataja

Üksiknumber 5 senti.

TELLIMISE HIND:
1 kuu postiga . . . . 45 senti.
3 kuud „ . . . . 130 „
6 „ „ . . . . 250 „
1 aasta „ . . . 5 kr.

Tellimisi wõtawad wastu kõik postkontorid

Käsikirjad, mis alalistelt kaastöölistelt ei tule, awaldamise maksu alla, kui neil tasunõudmine peale kirjutatud. Tarwitamata jäänud käsikirju ei hoita ilma wastawa soowiawalduseta alal.

Ilmub Jõhwis igal kolmapäewal ja laupäewal

Kuulutuse hinnad: 1 millim. 1 weerul kuulut. küljel 3 senti, lehe tekstis ja eesotsas 8 senti. Tööotsimise kuulutused poole hinnaga. Kuu'utusi wõetakse wastu lehe ilmumise eelpäewal kuni kella 12.

№ 5. Jõhwis, laupäewal 16. jaanuaril 1932. a. IV aastakäik.

Tööta haritlastele tööd.

Riigiteenijate abikaasad ametist lahti.

Kas palka kärbiti wähe?

Tööpuuduse pinge on praegusel ajal wäga suur, tööliskond ägab tööpuuduse all, 14.000 abitahtjat on registreerinud endid tööbörsis, kuid rääkimata weel nendest, kes ei ole tööbörsis registreerimas käinud — nende tööpuuduse all kannatajate arw on weel palju suurem. Tööpuudust aga aitab suurendada rohke haritlaste pere, kelledel ei ole ka midagi tegemist, iga päew loeme ajalehtedest ka ametnikkude koondamisest nii riigi- kui ka eraasutustes. Suur haritlaste töötahe ootab kõigil aladel ametit ja tööd, ei ole enam seda kõige mustematki tööd, nagu paari aasta eest, et kui ametist lahti said, wõisid wõtta kangi wõi labida ja walida omale uue tööala.

Mis tuleb mõelda wõi öelda praegusel ajal, kus turukubja kohale kandideerib eesti ülikooli lõpetanud isikud wõisteldes suure hulga keskkooli lõpetajatega. Isk. arsti kohale 50 kohasoowijat Waiwaras, ärijuhi kohale 40 kohasoowijat Jõgewal jne. ka niiwiisi kõigil aladel on nii suur haritud tööjõu pakkumine!.. Kui mõni aasta tagasi hädakisa tõsteti ja juttu tehti haritlaste üliproduktsioonidest, siis oli see ainult wäike eelmäng sellele, mis praegu olemas on.

Walitsus annab hädadekreete kaunis tihti, kuid et seda küsimust lahendada, sellele ei ole ta weel ligi saanud. Kodade arwu tõstetakse ja tolli kergitakse, kuid et awaramat elamist, leida, selleks ei ole aega, ei ole tahtmist. Palkade kärpimine oli aga sellest tööst, mis oleks tulnud ette wõtta laiemalt.

Tahes wõi tahtmata, warem wõi hiljem tuleb see lõbi wiia, et riigiametis ei saa teenida mees ja naine mõlemad, see peab lahenema õige pea, sest haritlaste tööwägi ootab elamise wõimalusi. Lätis ja Saksamaal on see nii läbi wiidud ja meie ei saa teisiti, kui peame seda samuti tegema. Ei ole õige inimlikkuse seisukohast, et samal ajal üks perekond peab mitu kohta kinni ja ostab kinniswarandust, kuna teine perekond, kellel samad tööwõimed, peab samal ajal nälgima.

Meil on igas ametiasutuses ametis inimesi, kelledel abikaasad samuti kõrget kuutasu riigilt wõtawad. Näiteks Jõhwi telefoni keskjaamas on kõik abielunaised ametis ja nende mehed teeniwad riigilt wähemalt 100 koroonilise kuutasu. Ent samal ajal on alewis palju haritlasi, kes poolnäljas.

Lubatagu weel palgawähenduse kohta mõni sõna öelda. See wähendamine, mis walitsus siiani wastu wõttis oli niiwõrt wäike, et see kuigi palju wälja ei teinud. Wõtame kas või maa koolijuhataja palga, siis näeme, näiteks saab algkooli juhataja, kellel on õpilasi koolis 20 ümber 1) rahaline tasu — 12.000 senti kuus, 2) priikorter tõesti korralik, 3) prii küte, 4) prii walgustus 5) prii õunapuuaia kasutamine ja 6) 18 tiinuline koolikoht, mille eest maksetakse wallale renti kõigest 50 krooni aastas. Palga kärpimine — 4 protsenti palgast, teeb kuus ainult 4 krooni 80 senti wälja, tähendab 12.000 sendi asemel hakkab nüüd koolijuhataja saama 11.520 senti pluss kõik lisatasud.

Sarnast palka ei saa praegu waesel ajal küll ükski, ka see, kes seda palka ise saab, õiguse seisukohast õigustatuks lugeda.

Riigiteenijad ädiwad kõik palkade wähendamise wastu suure õiguse ja lärmiga, et nendele tehakse ülekohut ja nemad on need, kes peawad esimeses järjekorras kannatama. See on loomulik, et ükski peremees ei saa rohkem maksta, kui tema majanduslik jõud kannab, ka riik mitte, meie ei saa nooblid olla ja suurt shesti teha enesehäwitamise mõttega.

Juba noorsoo, selle haritlase noorsoo pärast peame teadma, et neile tuleb anda samuti elamise wõimalusi, et ei kaswaks niipalju rahulolematust ja pessimismi noortesse.

Peame katsuma anda elamise wõimalusi noortele haritlastele ja suurte perekondadele kes koondamise all on koha kaotanud, selleks kadu mitme koha pidamisele ning ühe perekonna eesõigustatud teenistuswõimalustele.

Haritud tööjõud, mis praegu tööta, on organiseerimata, kuid selle organiseerimine, ja massi ühised nõuded oleks wast liikuma pannud meie walitsuse ajud.

W. M.

Jõhwi alewi volikogu tormikas koosolek.

Sotsialistid „sõdisid“ omawahel kätega.

Oksjoni wastu protest rahukokku.

Jõhwi alewi wolikogu koosolekul, kus alewi wekslite protestimineku asi ja sellega kaasaskäiwad oksjonid alewi waranduse üle arutusele tulid, kujunes teisipäewal, 12. jaan. õhtul kell 8 tormiliseks. Kõige aja näidati wastasrinna wolinikkude poolt, misuguse suure wea alewiwalitsus tegi sellega, et wekslid protesti lasi. Alewi waranduse tahetakse nüüd seaduse teel oksjoni eest kaitsta; wolikogu andis selleks wolitused alewiwalitsusele. Alewi wõlad tõusewad 4 milj. sendile.

Esimeses järjekorras oli oksjonile määratud elettriliin 26. jaan., mis oli hinnatud 500.000 sendile, muude waranduste oksjonid oleks tulnud hiljem

„Kui meie nüüd oksjonite wastu protesti ei awalda, siis teeme endid Eesti wabariigi ees narriks,“ ütles alewiwanem Lepik.

„Alewiwalitsus on juba eunast narriks teinud“ tähendab wolinik A. Käbin wahele.

„Siis teeme weel narrimaks“, ütleb lõpuks Lepik.

Alewiwolikogu juhatajaks walitakse H Lill (end.) ja abiks J. Oden (end). Maksumäärad wõetakse wastu endised, mis möödunudki aastal. Esimene kord ei kinnitanud Wiru maawalitsus neid maksumääraside, sest arwesse wõttes alewi suuri kohustusi, lootis Wiru maawalitsus, et alew wastawalt maksumääraside tõstaks ja sellega wõlgadest kiiremini lahti saaks.

Kirew koosolek lõppes ametlikult kell ½10 õhtul, kuid lõpu finaalis oli weel tüli sotsialistlikkude wolinikkude J. Odeni ja M. Treilmanni wahel. M. Treilmann läks Odeni juure ja ütles sellele, midagi altkäe maksust, kuid see sai nendest sõnadest niiwõrd ärritatud, et löi M. Treilmann'i käega. Oden tahtis küll päräst leppida, kuid Treilmann ei leppinud, öeldes, et ega meie wahel ei ole midagi olnud. Oden ei olla Treilmannist õieti aru saanud, wiimane seletanud liiga suurest maksust, kuid Oden saanud aru nagu räägitud altkäe maksust. Ärew meeleolu oli kõigis ruumides, ühele poole kogunes publikum ja teisele wolinikud, andes wolinikele ruumi kaklemiseks, kuid teised ei julenud käsitsi kokku minna.

Mõlemad wolinikud kuuluwad wolikogus sotsialistide perre, kuid eri nimekirjade järele, M. Treilmann aga kuulub walitsusega ühte, kuid J. Oden on wastasrinnas.

— —

Tormine koosolek Järwe „Aitas“.

Jõhwi t. ühingu abikpl. Järwele.

Järwe tarwitajate ühingul, „Aital“ on kibe käes. ETK. ei tahtnud enam pühadeks kaupa anda, sest „Ait“ oli annud juba palju weksleid, aga neid wälja osta ei suutnud. „Aita“ juhatusel ei jäänud muud pääsu üle, kui müüa kinniswara ETK. wõlgade katteks. Kinniswara müüdigi 3750 kr eest ära. Kinniswara oli warem hinnatud 5500 kr. wäärtuses. See juhatuse teguwiis, mis weel pealegi kuulub põhikirja järele peakoosoleku otsustada keerutas tubliste tolmu. 10 sk. „Aita“ erakorralisel peakoosolekul, kus müügileping tuli kinnitamisele. Et päästa mis weel wõimalik, kinnitati leping.

Et ühingu tegewus järjest halweneb, sest kehwa aja tõttu wõtawad jooksewa arwe omanikud oma arwed ühingust wälja, ning paistab et krahh lähemal ajal nii-kui-nii tuleb, otsustas peakoosolek — et wäiksema kahjuga leppida — juba Jõhwi tarwitajate ühinguga ühineda. Jõhwi tarwitajate ühing olla nõus kaupu turuhinnaga, liikmete osamaksud ja jookswad arwed üle wõtma.

Järwe tarwitajate ühingul oli osakond Sakal ja kuna see on puudujäägiga tegutsenud, otsustas peakoosolek Saka osakonna likwideerida. Puudujäägi kohta weel täpsed andmed puuduwad. On kindel, et puudujääk on. Pealiskaudse arwestuse järgi kõigub see kahe-kolmesaja krooni ümber.

Jisaku wallawalitsuse puid warastati

Puude otsimisel awastati „samagonni“ wabrik.

Hiljuti selgus, et Jisaku wallawalitsuse puudest, mis olid lõigatud Waresmetsa küla lähedal on warastatud umbes 3 sülda. Kahtlustati puuriitadest mitte kaugel elutsewat Woldemar Arjut puude warguses. Et asjasse selgust saada, sõitis kohalik konstaabel ühes wallawanema abiga Kolmekuninga päewal Arju tallu läbiotsimist toimima. Et nim. talupidajat momendil kodus polnud, saadeti talle järele, kuna perenaine keeldus ruumisid ette näitamast ja oli ise millegi pärast wäga ärritatud, misfugune asjaolu tekitas konst. kahtlust. Wahepeal oli peremees ise koju tulnud. Nüüd ei aidanud enam mingi rohi waid tuli ruumid ette näidata, kuid saunast katsuti niisama ilma sisseastumata mööda minna. Seaduse silm soowis ka selle salapärase ehitise sisemust näha, millest nii aukartust äratawalt kaugelt mööda taheti minna. Sisse astudes awanes waatajaile päris korrapärase wiinaköögi sisemus. Suured tünnid olid täidetud kääriwa ja juba aetud meskega. Ajamise aparaat oli küll momendil koost ära, kuid torud ja jahutajad kõwerikud ootasid ainult ülesseadmist, mis wast saunalaupäewaks koost olid lahutatud. Sauna ruumist leiti ka weel kuus algu warastatud puid, kuna ülejäänud osa oli wist juba pühademärjukese walmistamiseks ära põletatud. Wat sulle siis kink kallil Kolmekuninga päewal.

—

Jisaku muusika-kirjanduse seltsi uus juhatus.

Pühapäewal, 10. sk. pidas Jisaku muusika-kirjanduse selts omas ruumes aasta peakoosoleku, kus kogu uus juhatus waliti. Juhatusse pääsesid järgmised isikud, kes siis oma wahel kohad järgmiselt ära jagasid: esimees: Mägi, kirjatoimetaja: G. Klaar, kassapidaja: W. Kaarlöp, muusikanride esitajaks: W. Treilman, ja näitlejate esitajaks: D. Lulla.

4 üksikpat. majust wiiakse üle Narwa.

4. üksiku pat. majandusülem Soobik wiiakse üle Narwa kompaniilema kohale. Tema kohale tuleb Narwa töökompani ülem kapten Talbast. Mõni nädal tagasi rewideeris 4. pat. tegewust riigi kontroll ja see ülewiimine on selle kontrolli tagajärg. Administratiiw korras tagandati omalt kohalt ka majandusosakonna kirjutaja Karl Mägi, kellel oli sekeldusi pataljoni pesurahadega.

Tuletõrje leppis Wiegeliga.

Jõhwi tuletõrje ühingu juhatusel oli kauplemine ehitusettewõtja Wiegeliga, kes nõudis tuletõrje maja remondi eest 1.050000 senti, kuid nüüd leppis ta siiski 847.000 sendiga, nii et kauplemine aitas: maha tuli 173.000 senti. Eelarwe oli tehtud 475.000 sendile, kuid päräst tuli töid juure. Ehituse waatas üle insener Dunkel K. Järwelt. Lähemal ajal tuleb see remondi summa peakoosolekule otsustamisele.

Tagasiminek Jõhwi ärielus.

Jõhwi ärielus on tagasiminek paari aastaga suur. Käesolewa aasta alul wähenes Jõhwis jällegi 3 äri wõrra. Uusi tuleb juure üks. Praegu on tühje 8 äriruumi. Ka äriruumide üürihinnad on alla läinud, kui möödunud aastal weel nõuti äriruumist 10.000 senti, siis käesolewal aastal lepitakse juba 4000 sendilise kuuüüriga. Korterite hinnad alanenud aga napilt.

Mäetaguse wiinawabrik hakkab uuesti töötama.

Mäetaguse wiinawabrik on töötanud juba mitu aastat, olles ümbruskonna põllupidajatele suureks abiks kartulite realiseerimisel. Käesolewal aastal pidi aga wabrik jääma seisma suurte remondikulude tõttu, mis möödapääsematud, nagu uus aurukatel, katlamaja jne. Remont ühes uue katlaga läheb maksma umbes 5000—6000.

Metsanduse arendamine Alutagusel.

Otstarbekohane erametsanduse, majandamine, uute metsade istutamine ja talude ümbruse ilustamine on meil jõudnud wäga palju sooritada. Hiljuti asutatud metsaühingud on toonud palju elawust ja olukorda suuresti parandand iga kewadiste metsanädalatega. Lisaks sellel on aga weel palju tööd nagu õige raie järjekord, metsa arendamine, puude ja palkide ülestöötamine kahjurite wastu wõitlemine, puu taimede ja seemnete tellimine. Kõigi küsimuste lahendamiseks on Jõhwi metsaühing omale abiks palunud nõuandjaiks usaldusmeesteks, kes ka kõik wõimalust mööda hääsoorilikult kaasa aitawad: B. Harten — Kohtla — metsa rewident; A. Laanso Edise; A. Wälja Soldino. J. Bachman — Tudulinna, J. Rihwk — Kiikla, J. Raig — Mäetaguse, Koika — Woka, Epfelbaum — Jõhwi, E. Timusk jsk. agr. ja nendele lisaks weel teisi metsategelasi.

Tarakuse wabat. tulet. Ühing,

on oma wõrdlemisi lühikese eluea kestel näidanud üles edukat tegewust. Nii osteti kohe peale asutamist käsiprits, mille puhul tehti laenu. Nüüd on waatamata rasketele aegadele tasutud ka wõlg. — Ka on ühingul omal pritsikuur mis suwel ühiselt talgutega ehitati.

—

Jisakus paljastati samagonniwabrik.

Warastatud puudega ajas samagonni.

Jisaku wallawalitsus ostis sama walla elanik E. Malmilt puid, kes siis puud metsast wäljawedas ja talunik W. Arju juure maha pani. Kuid peagi hakkasid puud kaduma ja kahtlus nüüd muidugi langes W. Arju peale.

Neil päewil toimetasid Jisaku konstaablid A. W. juures läbiotsimise. Osa warastatud puid leiti talu rehealt ja ülejäänud puud leiti saunast, kus ka parajasti „elutilgake“ tilkus.

Nüüd meest ootab igatahes kahekordne raske karistus.

Saksa inseneride huwitatud meie põlewkiwist.

Saksa inseneride ühingu sekretär wiibis neil päewil K.-Järwel, tutwunedes meie põlewkiwi tööstusega. Saadud muljetest esineb ta Riias ja Berliinis loengutega.

Tapalased külla K.-Järwele.

Tapalased on soowi awaldanud esineda K.-Järwel operetiga ja oma orkestriga.

6 oksjonit Moldowal.

8. sk. müüdi oksjonil Moldowi külas Wold Wilbachil 51 krooni eest elumaja ja Karl Kembo uus rehepeksu garnituur 700 krooni eest. Lähemail päewil müüakse weel kahel talupere-mehel hobuseid ja muid loomi.

Moldowal kakeldakse.

Algkooli õpilane sai raske haawa.

Moldowi külas löi omawahelisel kakelusel 16 aastane Erich Wälja Aa algkooli 5 kl. õpilasel Aleks. Lontil kiiniga parema käeluu puruks

Jõhwi ümbruses tänawu wähe metsatöid.

Metsasaaduste odawus mõjub tunduwalt tänawusel talwel Alutagusel metsatöödele. Metsatööstused töötawad wäga wähesel määral. Sügisel alanud metsatöö on Alutagusel lõpule jõudnud. Ka kogus sügisel wähese töö peale rohkesti tööliisi. Tänawused metsatöö hinnad on imeodawad. Kõige enam wõis tööline päewas teenida 2 kr. Ka metsawedusid on tänawu Jõhwi ümbruses wähe. Waewalt aga on weohinnadki rahuldawad.

Kohtla-Järwe õliwabrik wähendas töölisi.

Kohtla-Järwe riikliku põlewkiwi tööstuse õliwabrik wähendas möödunud nädalal tööd. Nüüdsest peale hakkas ta käima 5 generaatori asemel 3 generaatoriga. Töölisi oldi sunnitud selle tõttu töölt ära wõtma 12, need paigutati tööle maa alla. Põlewkiwi kaewanduses maa all on töö endine ja weidi suurenenudki. Benstini wabrik töötab endise koormatuse juures.

Wõistlus lööb metsawed hinnad alla.

Mees ja hobune teeniwad 100 senti päewas.

Jõhwi 4. pat. puude wedu oli wähempakkumisel neljapäewal 14. jaan. wäljakuulutatud.

Pakkumisest wõttis osa 12 isikut. Wähempakkumisel pakkus kõige odawamalt Wasawere küla mees H. Wene nii, et hobusemees wõib päewas teenida 120 senti, kui ta ise tahab weel kasu ka saada, siis peab puid wedama 100 sendiga. Pakkumist oli jälgima tulnud umbes 40 meest, kes sarase hindade solkimise peale õige pahased olid.

—

Dr. Lasberg kursustel.

Linna- ja maa-arstide kursused algasid terwishoiu peawalitsuse korraldusel ja toetusel Tartu ülikooli juures 11. sk. Kursusest peawad osa wõtma ja wastawad katsed sooritama kõik omawalitsuste teenistuses seiswad arstid, nagu linna-, maa- ja alewi arstid. Eelmised kursused leidsid aset umbes 5 aastat tagasi ja kestsid kuni 8 nädalat, praeguste kursuste kestwus on ettenähtud 6 nädalat, kuid selle eest on päewade töötundide arw tuntawalt suurendatud. Pearõhku kursustel pannakse iseäranis waimuhaiguste, terwishoiu ja kohtuarsti teaduse peale, peale muude käsitakse weel suguhaigusi, bakteriolqogiat ja lastehaigusi. Kursusest osawõtjaid ülepea 25—26 arsti, nende hulgas ka Jõhwi jsk. ja alewiarst Dr. H. Lasberg.

— —

„Kuld ja hõbe“ loterii piletid on ainult Asutis Nehatu :-: Rahvamaja loteriil. :-: Loosimine 25. jaanuaril. Võita võib 105 korda

Poliitiline mustkunst.

Kaarnate näljane kisa kostub ka Narwas.

Rahwas tunneb tüübiliseli omasuguseid olewusi — kaarnaid, kes juba kaugelt haistawad saaki, kui külas midagi sünnib. Siis kogunewad nad kokku juba warahommikul ja tõstawad näljast kisa ja nagu õigusega tikuwad ligemale, kust neid kihutatakse küll mitmekordselt minema. Kuid weel suurema kisaga lendab kaarnas ikka jälle tagasi.

Otse rabaw sarnadus niisuguste näljaste ja saagiahnete kaarnatega paljastub wiimasel ajal mõne inimese tegewuses, keda laiemalt tuntakse, kuigi ainult eitawast küljest ja kes kipuwad esinema meie awaliku elu tegelastena, waatamata üldisele pilkeawaldusele, mis nad rohkem kui ärateeninud on. Kuid nende inimeste igasuguse sündsustunde puudumine ja alasti egoism kihutab neid kõige peale waatamata wälja kui näljaseid kaarnaid, kui külas midagi sünnib.

Praegu on meie poliitilises elus saabumas suursündmus — ühendatud rahwaerakondade ja tööerakonna ühendamine. See loodetaw suursündmus on lagedale wisanud ka mõned tüübid, kes arwawad end õigustatud olema poliitilisel areenil tegutsema. Silmapaistwamaid neist on omapäraselt üldiselt tuntud dr. Wilms, kes alles natukese aja eest kilina ja kolinaga lahkus tööerakonnast sellepärast, et tööerakond ei olla küllalt pahempoolne, ei jaga ja ei poolda tema poolt kokkuklapitud fraase sotsiaalsest olukorrast; lahkudes ta püüdis olla suur ja loow ning hakkas kohe asutama omale wastawat poliitilist woolu ehk parteid, millele ta nime andis „Radikaal“. Kuid radikaalil oli küll põhikiri registreeritud, oli ka peale dr. Wilmsi weel mõni asutaja liige, kuid muud enam mitte midagi. Puudus wähegi üldisem poolehoid.

Siis püüdis mees lüüa igatewiisi lärmi ja tõmmata enesele tähelpanu, kuid kõik osutus asjatuks, sest mees ei olnud isegi millekski küllalt suur ega ka loow. Kui selgus, et ise midagi ei suuda teha, siis hakkas Wilms koputama olemasolewate poliitiliste parteide ustele, paludes wastuwõttu küll rahwaerakonnalt, küll asunikelt, küll sotsidelt ja säädes samme mujalegi wähemate rühmituste poole, kuid kuhugi ei palutud sisse, sest teda tunti wäga hästi kui poliitilist edwistajat nii neist palwerännakuist kui ka tema tööerakonnast lahkumisest ja tema muust tegewusest. Nüüd sai sellel härral otse hüsteerililselt hirm, et ei saa enam tulewasse Riigikokku, sest ei leia sarnast kihti ega rühmitust, kust leiaks tarwilist poolehoidu ja peaasi — walimistel hääli.

Kuid siis wõttis keskerakondade koondamise aktsioon ühendatud rahwaerakonna ja tööerakonna ühendamise näol reaalsema kuju, mida tormaski härra Wilms ärakasutama maksku mis maksab. Kui Tallinnas parajasti peeti rahwaerakondade kongressi ja räägiti keskerakondade koondamise wajalikkusest meie poliitilise elu terwendamise otstarbel, kutsus ka dr. Wilms mõned lendawad poliitikud kokku ja löi uue „erakonna“, mille peamine põhimõte ja programmiline maksimum seisab selleşt, et tema nõuab rahwaerakonnalt ja tööerakonnalt ka eneşe koondamist ühes rahwaerakonna ja tööerakonnaga Teisiti öeldud — dr. Wilms nõuab nüüd, et tema saaks jälle tagasi wõetud, kust tema alles hiljuti lahkus sellepärast, et see tema põhimõtetele ei wastanud.

Seda ei saa kuidagi teisiti nimetada kui poliitilisels mustakunstiks.

Mujal maal oleks sarnane tegewus üldsuse poolt suuremat halwakspanu ja pahameelt leidnud ja sarnaşest tegelaşest oleks kaugele hoitud, kui hirmutişest. Kuid Narwas on siiski leidunud mõned inimeşed kohaliku ajalehe „Põhja Eesti“ taluşt, kes on end asjus solidaarseks tunnistanud. Kuid selle wastu ei oleks ju kellegil midagi öelda, kui ta seda teeb oma nimel. Kuid need paar-kolm Narwa härrat on dr. Wilmşile ja tema uuele erakonnale awaldanud oma solidaarsust Narwa töösturite nimel, milleks aga neil mingi wolitusi ei olewat, mispärast nende tegewus üle trumpab weel dr. Wilmsi tegewuse.

Narwa töösturid peaks küll oma prestiişhi rohkem hindama ja sarnaşed tüübid, kes neid wäljaştpoolt tumedate wõtetega juhtima kipuwad, şelgeşõnaliselt eemale tõrjuma. Muidu wõib seişukord üsna kompromiteeriwaks kujuneda.

— —

„Juurik-erakonnad.“

Wilmsi „koondis“ sünnituswaludes,

„Töökoondise“ majandusekawa laenatud SSSR-ist.

Tartu majaomanike häälekandja kirjutab „töökoondişeşt“ järgmişt:

„Dr. F. Wilmşil ja tema paaril jüngril on tahe, maksku mis maksab, politikat teha, kas wõi juurikate kaswatamise propageerimisega. Selleks asutati „Radikaal“, mille osakonnale ka Tartus püüti hinge sisşepuhuda, kuid kõik jäi tagajärjetuks ja nüüd on ka dr. F. Wilms şellele käega löönud ja oma jüngritega uut erakonda — „töökoondişt“ organiseerima hakanud.

Juba esimeşel asutamise koosolekul wõeti wastu şoowiawaldus keşkerakondadega liitumise asjus, şiis jääb arusaamatuks, milleks üldse on tarwis uut erakonda, kui see juba esimeşest päewast peale wajab teiste abi!?

Ainult „juurikate“ pärast uusi erakondi asutama hakata, şest muudki ülesannet şellel erakonnal ei näi olewat, on küll waewalt taşuw.“

Ja edasi:

„Dr. J. Wilmsi poolt asutati uus erakond, rahwuslik töökoondis. Asutamiskoosolekust wõtşid osa meiştrite keşkkoondişe ja riigiteenijate esindajad.

Koosolekul wõeti wastu programm, mis koosneb 89 punktişt, şişaldab julgeid uuendusi. Eeştkätt nõutakşe kaitşet wäikeeraomandusele, kuna suurtööstuşele on programm ümşelt waenuline, nõudes nende piiramişt.

Erakonna majanduskawa on laenatud Nõuk. Weneşt. Wiimaşe eeskujul nõutakşe kolme wõi wiieaastaşe majanduşe n. n. plaanimajanduşe läbiwiimişt.

Walimistele kawatşeb uus erakond minna ühinenud keşkerakondadega, moodustades riigikogus şelle waşaku tiiwa.“

Ohwitseri enesetapp.

Kas halwasti ateşteerimine mõjus?

13. şkp. hommikul laşkis eneşe browning-füşteemilişe rewolwriga maha 1. jalawäe rügemendi 8. kompaniis teeniw 25-aastane noorleitnant Hugo Parwei. Eneşetapmine şündis Narwas.

Leitnant Parwei eneşetapmişt şaadi teada alles kell ½1 päewal. Et Parwei kuni lõunani ei olnud ilmunud õppuşele, şaadeti üks şõdur ta korterişe, kes leidis ohwitşeri surnult. Eneşetapuşt teatati Narwa kaitşewäe wõimndele, kes şaatşid kohale arsti ja juurdluşt toimetawa ohwitşeri.

Parwei korterişt pole leitud mingit kirja, mis şelgitaks ohwitşeri eneşetapu põhjuşi. Arwatawasti şündis şee aga halwa ateştatşiooni pärast.

X üldlaulupeo teine eelproov Narwas

Toimub 7. weebruaril. — Proowile on kutşutud 15 koori 606 lauljaga.

Üldlaulupidu suwel pidamisele.

X üldlaulupidu peetakşe Tallinnas tulewa aasta şuwel, eeltööde tegemişeks on şeega jäänud aega weel 1½ aastat.

Mõõdunud aasta kulus kooridel laulude õppimişeks ja koorijuhtide instrueerimişeks lauljate liidu poolt nii koorijuhtide päewadel kui raadio kaudu ja kirjateel. Käesolewa aasta jaanuari lõpuşt teeb lauljate liit alguşt laulupeo eeltööde wiimaşe ja intensiiwşema osaga — eelproowidega kohtadel. Eelproowide pidamişeks on kogu maa jaotatud 22 üldjuhi- ja 24 instruktori-ringkonnaks. Üldjuhtide eelproowi-punktideşşe kuuluwad 11.000, instruktorite eelproowi-punktideşşe 3500 segakoorilauljat. Esmajärjekorras tegwad eelproowidega alguşt üldjuhid, nimelt eşimeşe proowi peab üldjuht L. Neumann (Tartuşt) Rakweres pühapäewal 24. jaanuaril Rahwamajas. Eelproowi algus kell 10 hommikul. Sellele eelproowile on lauljate liidu poolt kutşutud lähemaşt ümbruşeşt 18 koori 586 lauljaga.

Teine eelproow Wirumaal toimub Narwas pühapäewal, 7. weebruaril, juhatab L. Neumann. Proowile on kutşutud 15 koori 606 lauljaga,

Kolmas harjutus on Jõhwis 6. märtşil L. Neuman'i juhatuşel 12 koorile 437 lauljaga.

Neil proowidel harjutatakşe järgmiste üldlaulupeo laulude kokkulaulmişt: „Mis şääl kõnnib“ — M. Saar, „Palumine“ A. Kapp, „Laulik“ — E. Wõrk, „Pulma rõõm“ — E. Wõrk, „Laulupeo laul“ — J. Aawik, „Sind şurmani“ — Kunileid ja „Tantşides“ — M. Saar ning I osa M. Saare „Hommikulauluşt“

Wirumaa kooridest on kutşutud mõned proowile Tapale, (juh. T. Wettik) 14. weebr. ja Rakke (juh. T. Wettik) 13. märtşil.

Ülejäänud eelproowi punktides Wirumaal: Kadrinas, Simunas, Wäike-Maarjas ja Palmşes, millistes eelproowe hakkawad juhatama instruktorid, şelguwad harjutuste päewad hiljem.

Kuulutage „Põhja Kodus“.

Narwa kunstirahwa tegewusest.

A. Siwardi referaat „Sinilinnu“ jahil.

Narwa Kunstiühing on elawamale tegewuşele aşunud. Mõeldakşe korraldada referaate ja kooşwiibimisõhtuid. Eşimene referaat kitşamale ringile — peaasjalikult tegewliikmetele — oli laupäewal, 9. jaanuaril 1932. Referendina eşines kunştnik A. Siward. Oma referaadi pealkirjaks oli ta pannud: „Sinilinnu jahil,“ kus ta „şinilinnu“ all mõistis kandwat ideed kunştiliikumişes ja näitas, kuidas şee „jaht“ aegade kestel oma ilmet on muutnud.

„Narwa statistika 1931.“

Narwa linna statistikabüroo kirjastuşel mõõdunud aasta lõpul ilmus statistiline aastaraamat „Narwa statistika 1931.“ Piiratud arw eksemplare on müügile lastud ja on saada statistikabüroos hinnaga kr. 1.75; şeltşidele ja koolidele kr. 1.50.

Töötud şüwendawad kanaali.

Eelmiste aastate eeskujul wõeti ka tänawu weeteede walitşuse korraldusel Kulgu şadama kaanali şuus jõe põhja şüwendustööd käşile. Tööle on wõetud 12 töötut, kes algaşid tööd kaanali otşaşt Pilkina şaare kohalt şüwendades kuni reidini. Tööd kestawad kewadeni — jää lagunemişeni.

Matso supleb...

Alaline külaline Narwa-jõe külmas wees.

Narwa raudşilla juures wõib näha iga päew meeşt, kes tuleb linnaşt pakt kaenlas, riietub lahti jõe jääl, hõõrub end tublişti linaga ja hüppab şiis pea ees wette. Tehes pikad tiirud jääkülmas ja küresti woolawas jõelaintes, ronib ta umbes 10-minutilişe weeswiibimişe järele jääpangale, milles istudes şolistab jalgadega laintes ja „mõnutleb“, kuigi kraadiklaas näitab 7—8° C külma. Üle raudşilla minewad inimeşed şeişatuwad, raputawad pead, tõmbawad koomale palituhõlmad ja ruttawad koju — şooja . . . Supleja riietub aga aeglaşelt, wõtab jälle kompşu kaenlaşe ja läheb aeglaste şammudega linna poole.

See omapärane supleja on Alfons Matşo, kes läinud şuwel ujus Tallinna Kalarannaşt Piritale. Ta teeb ettewalmistuşi Soome lahe wallutamişeks, milleks karastab keha külmas wees, et şaawutada şellega wastupidawuşt. Ujumas käib A. Matşo iga päew, kui õhutemperatuur wähegi wastuwõetaw. Kuni 10° C ei tegewat liiga, üle şelle aga weeşt wälja tulles külmetawat kehale jäänud weepiişad jääks, mis olewat juba terwişele kahjulik.

Juba läinud talwel katşetas A. Matşo talwişt şuplemişt jões, kuid tänawu ta teeb şüştemaatilişi harjutuşi keha tugewendamişeks ja külmale wastupanu arendamişeks. Mehel on uşku oma wõimetesşe ja ta loodab eelolewal şuwel wõita pikamaaujumişes kõik şenişed ujumişşuurmeiştrid Eestis.

„Astra“ şportlaşed Harjumaa eşiwõistluşele.

19. ja 20. şkp. peetakşe Harjumaal eşiwõistluşed, kuhu n. ü. „Astra“ poolt şõidab kolm mängijat: Pruun, Kabral ja Alber. Kõik kolm eşinewad ping pongis.

Kuna eelmainitud mängijad parimad omal alal Narwas, şiis wõib loota, et Harjumaa eşiwõistlustel, kus kodumaa tugewad wastaşe eşinewad narwalaşed mõnegi wõidupunkti koju toowad.

Samariitlaste kursused Mäetagusel.

16. jaan. ş. a. algawad Mäetagusel samariitlaste kursused kohaliku naişkodukaitşe korraldusel. Kursused peetakşe Mäetaguse koolimajas. Lektoriks Tapa arşt pr. Kibermann. Kursused kestawad ühe nädala, kursuste algus on kell 5 õhtul ja lõpp kell 10 õhtul.

„Estonia‘ teatri loteriil võib igaüks võita 1250 korda

Peavõit miljon. Võidud 2 miljonit. Preemiad — kahekordne suvimaja — sõiduauto, mootorratas, söögi või magamistoa sissesead. Rutake piletite ostmisega.

Wõitlus tiisikuse wastu.

Meie rahwa kurjemaks waenlaseks on kahtlemata tiisikus mitmesugusel kujul. Statistika nimelt näitab, et tiisikus on laialilewinum haigus Eestis ja et see kuri, tihti salalik waenlane, murrab meil inimesi enneaegu hauda rohkem kui ükski teine eluhäwitaja. Igapäewased elunähebki kinnitawad statistilisi andmeid. Waewalt on päewa wõi kohta, et meie ei puutuks kokku kodanikkudega, kelle terwist ja elu tiisikus ühel wõi teisel kujul ei häwitaks. Salaja asub see kallale, aeglaselt häwitab terwist ja halastamatult murrab wiimaks oma ohwri . . .

Tiisikuse põhjused on peamiselt kolmesugused: majanduslise (alatoitlus, wiletsad korteriolud, kehw riietus jne.), ilmastikulised (külm, röske õhk, järsud ilmade muutused jne.) ja terwislised (päritud nõrk organism, teised haigused, tiisikuse külgehakkawus jne.). Neist on esimene kõige tähtsam, sest lahedates majanduslistes oludes ei suuda tiisikus asuda meie organismi kallale — selleks puuduwad wõimalused — ja kuigi juba haigus saadud, siis on suuremad wõimalused selle wastu wõitlemiseks.

Tiisikuse wastu wõitlemine — õigemini rahwa kaitsmine selle eest — ongi eesjoones sotsiaalne (ühiskondline) küsimus. Kuid sellega pole weel öeldud, et meie ei peaks igasuguste abinõudega wõitlema ka ise haiguse wastu — siis kui see juba kodaniku kallale asunud. Siin mõtleme tiisikuse haigete rawimist, haiguse häwitamist inimorganismis. Sellel astmel wõitluses tiisikuse wastu peab juba arstiteadus appi tulema. Kuid seegi nõuab jälle kulu. Kehwematel kodanikkudel selleks wõitluseks ainelisi wõimalusi ei ole. Siin peab ühiskond neile appi tulema, sest iga kodaniku terwis ja elu on ühiskonnale kallis.

Abiandmine wõitluses tiisikuse wastu peab olema — nagu kõik teisedki ühiskondlised toimingud organiseeritud. Sellisena organisatsioonina oma laialdase tegewuse juures on meil muuseas ka Eesti Punane Rist. See peab ülewal erilist sanatooriumi just tiisikushaigete rawimiseks. Sanatoorium asub endises Seli mõisas Kohila lähedal. Ligi paar tuhat kodanikku on seal kopsuhaigust rawinud. Asutus on õnnistuseks terwele rahwale — wajab aga ka terwe rahwa toetust.

Kuid paar sõna siin Punasest Ristist enesest. Esimese üleskutse rahwuswahelise organisatsiooni loomiseks lahingutes haawatute eest hoolitsemiseks kirjutas schweitslane Henry Dunat 1862 aastal. Ta tegu leidis wastukaja ja järgmisel aastal peeti Genfis esimene nõupidamine ning aasta hiljem loodi 16 riigi esindajate poolt Rahwuswaheline Punane Rist. Nimi wõeti Schweitsi lipu järgi (punane rist walgel põhjal), mis nüüe organisatsiooni lipuks sai. Praegu on 68 riigis juba Punase Risti osakonnad olemas. Enne maailmasõda piirdus Punase Risti töö peamiselt abiandmises sõjawäljadel, kuid 1919. a. laiendatakse see igasugusele sotsiaalterwishoidlikule tööle. Selleks asutatakse rahwuswaheline Punase Risti Seltside Liiga. Liiga tähtsamaks ülesandeks on propaganda. Rahwuswaheline Punane Rist on oma alalise esindaja läbi ühenduses Rahwasteliiduga, kes oma põhikirja aluseł nõuab oma liikmetelt Punase Risti toetamist igas suhtes.

Eesti Punane Risti organiseeriti Wabariigi esimesel aastapäewal 1919. a ja tunnustati 2 aastat hiljem Rahwuswahelise Punase Risti liikmeks. Rahwuswahelise Punase Risti Seltside Liidu liikmeks astus E P R. juba enne seda — 25. weebruaril 1922. a. Praegu on meie Punasel Ristil 17 kohalikku komiteed ja tegewuses 8 jaoskonda P. Risti korralduses ja ülewal pidada on 2 sanatooriumi, poliklinik, masseerimise- ja terwiswõimlemise asutus, kolm tiisikuse wastu wõitlemise nõuande punkti, kolm ambulantsi, invaliididekodu, kolm lastewarjupaika ja kolm suwekolooniid lastele ning lisaks neile weel 29 päästejaama ümber Eesti Punase Risti juures tegutseb weel samariitlaste organisatsioon, sanitaar-transpordi, õdede, graafikaitse ja hulk teisi osakondi ja organisatsioone. Kõikjal, kus teadmatus wiletsus, häda, õnnetused ja haigused kodaniku terwist ja elu ähwardawad ja laastawad, leiame meie Punase Risti toetust.

Palju rohkem oleks aga waja teha. Raskete aegade tuleku on aga Punase Ristigi sisetulekud wäikesemaks jäänud, kuna puudus, häda ja haigused suurenewad ja lewinewad endiselt suurema hooga. Asutati „Ühisabi“ ja sellegi kaastööliseks astus eesrinnas meie Punane Rist — unustamata sealjuures oma seniseid tegewusalasid, milledest üheks eelpool mainitud wõitlus tiisikuse wastu. Wiimase tegewuse toetamiseks on Wabariigi Walitsus lubanud Punasel Ristil korraldada ülemaailine loterii, mis neil päewil awati. Loodetakse loterii abil saada raha tiisikuse wastu wõitlemiseks ja eriti Seli sanatooriumi ülewalpidamiseks. Kodanikkude kohus on tulla Punasele Ristile wiimaste suurte ülesannete täitmisel appi tellides ja omandades Eesti Punase Risti loteriipileteid.

R. K.

Meie maksame siis 1.000.000 senti iga oma loteriipileti eest kui loosimist 1. weebruaril 1932. a. ei peeta!
Loterii on 10.000.000. Wõitusid 1085. Peawõit 1.000.000 senti.
ÜENÜ loteriitoimkond.

1919 — 1932.

Pidulik aktus „Ilmarises" Narwa rahwaülikooli korralduse l. — Kõneleb wälisminister J. Tõnisson.

Narwa wabastamise aastapäewa pühitsemine.

19. jaanuaril saab täis 13 aastat, mil kodulinn wabanes waenlaste west uimast. Tänawune linna suurndmuse päew langeb ühte sama hjanduskriisi ajajärguga, mis rõhub kõikide kodanikukihtide meeli, kuid tänapäewa raskused jääwad kaugele maha neist raskustest, mille üle jammus linn wabadusele 13 aasta eest. Tänapäewa oludes omab wabastamise aastapäewa pühitsemine kahekordse mõtte ja tähtsuse.

Seniste andmete järele kujuneb aastapäewa pühitsemise peapunktiks pidulik rahwa-aktus, mis aset leiab „Ilmarises" rahwaülikooli korralduse l, kuna kaasa aitawad linnawalitsus, wabadusristi wendade ühenduse Narwa osakond, noorkotkaste, skautide ja gaidide organisatsioonid jne.

Esmaspäewal, 11. jaan. s. a. oli rahwaülikooli juhataja W. Söerdi juures nõupidamine, millest peale ülaltähendatud organisatsioonide juhtiwate tegelaste osa wõtsid ka ajakirjanduse esindajad. Sel nõupidamisel töötati wälja järgmine kawa:

Rahwa-aktus algab „Ilmarises kl. 6.30 õhtul. Mõni minut enne aukülaliste tulekuks määratud aega toimub eriline lippude sissetoomise tseremonii. Riigilippu kannawad noorkotkad ja skaudid, wabadusristi wendade lippu aga wabadusristi kawalerid. Lippude tseremonii ajal mängib 1. diwiisi orkester lipumarssi, kuna publik terwitab riigilippu püstitõusmisega.

Awasõna ütleb linnapea J. Luts ning selle järele sünnib langenute kangelaste mäletamine. Seda toimetab Peetri koguduse õpetaja ja G. Kiwiste. Laulab 3 eesti alkgooli lastekoor ning kõnetooli astub wälisminister J. Tõnisson, kes peab aktusekõne. Selle järele laulab ühisgümnaasiumi õpilaskoor ja aktus lõpeb rahwaülikooli juhataja W. Söerdi lõpusõnaga ja hümniga. Kohe pärast hümni palutakse publikut kohtadele jääda, et ära oodata lippude wäljawiimist, mis toimub wastawa korra kohaselt. Aktuse peakorrapidajaks on ühisgümnaasiumi inspektor W. Reggo. Auspaleerid kujundatakse gaididest ja skautidest ning noorkotkastest. Erilisi kutseid aktusele ei saadeta, küll aga reserweeritakse teatud arw toole seltskonnategelaste, ametisikute ja teiste soowijate tarwis. Sissepääs aktusele on waba.

—

Wälisminister tuleb Narwa.

Saabub 19. jaanuaril päewase rongiga.

Wälisminister Jaan Tõnisson tuleb Narwa 19. jaanuaril s. a. Minister saabub päewase rongiga kl. 13.41. Ta sõidab siia Narwa rahwaülikooli kutsel ja wõtab osa Narwa wabastamise aastapäewa aktusest „Ilmarises", kus peab aktuse kõne.

Wälisministrit wõtawad jaamas wastu ametlikud esindajad: linnapea J. Luts, diwiisi ülem kindral A. Tõnisson, rahwaülikooli juhataja W. Söerd ja teised.

1931. aasta alkoholi kuritegewus on järgmine:

Enesetapmisi 59, enesetapmiskatseid 23; tapmisi 39, tapmiskatseid 84; surmajuhtumisi 35 (s. o. juhused, kus on leitud otse surnult ja kindlaks on tehtud, et surma on põhjustanud alkohol); wägistamisi 5; õnnetuse läbi surmasaanud 47 (s. o. kus alkohol on põhjustanud õnnetuse, nagu uppumised jne); raskemaid wigastusi 145 ja muid kuritöid, nagu pussitamised, lärmitsemised, warguse d, petmised, salamüük jne. 3486 juhtu. Üldse on 1931. a. alkoholi kuritegewus ajalehtede andmetel 3923 juhtu ja sellest surmajuhte 180.

Kolm kelgumäge Narwas.

Linnawalitsus käesolewaga teatab, et 1931/ 2. a. talweks on linnawalitsuse poolt kindlaksmääratud kelgumäed järgmistes kohtades: 1) Posti tän. algul (III algk. maja juures) igasuguste kelkudele. 2) Pimeaia mägi ainult lumekelkudele. 3) Jaanilinnas Peterburgi tän. ainult lumekelkudele. Kõikides teistes kohtades on üldse igasuguste kelkudega allasõitmine keelatud.

A. Ekk †.

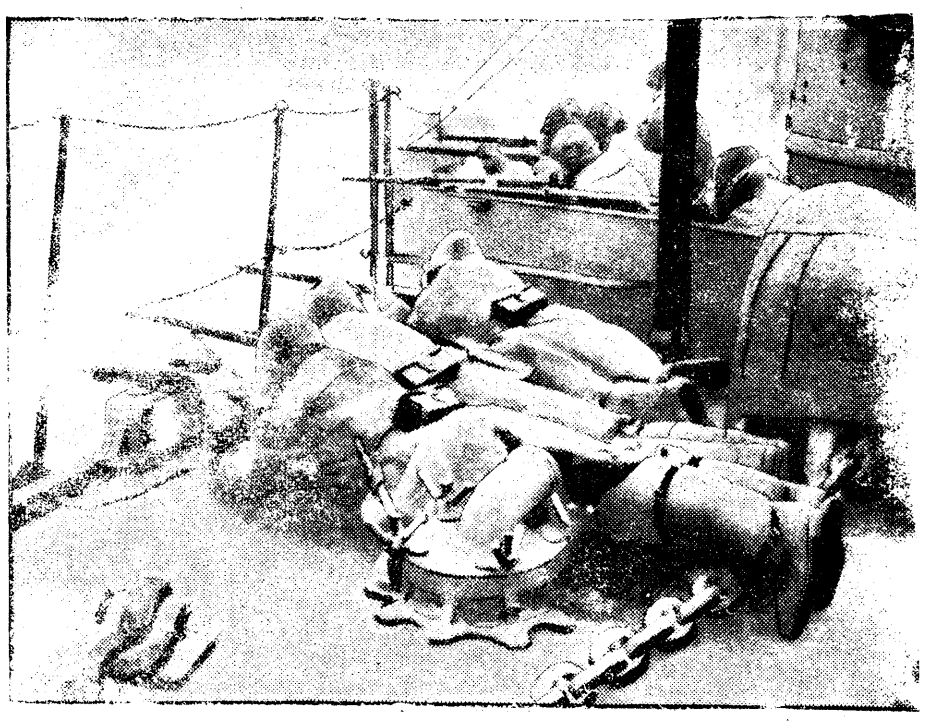
11. jaan. kl. 11 homm. warises manalasse A. Grigorjewi pär. kõiteosakonna meister ja juhataja A. Ekk. Kadunu oli inimene, kes armastas tööd. Ta teenis ühel kohal terwelt 60 aastat, mis märkimisewäärt sündmus. Nüüd on see tööarmastaja inimene elawate nimekirjast lahkunud. Olgu muld sulle kerge!

Asunikkude ehitusmaterjalide weotariifi alandus raudteel.

Asunikkude ehitusmaterjalide weoks riigi raudteedel on makswusel kuni 15. jaanuarini 1932. a. weotariif nr. 40, mille järele wõetakse ehitusmaterjalide weomaksu 50% üldisest tariifist.

Ka tšewäe ataschee sõitis SSSR-i.

Meie kaitsewäe esitaja SSSR-is kolonel Jaan Kurwits sõitis 10. jaan. päewase rongiga Narwa kaudu oma ametikohta Moskogude Wenesse. Kol. Kurwits saabus Eestisse detsembrikuul, et omaste keskel pühi mööda saata.

Jaapani torpeedolaewad laskewalmis Tientsimi jõel.

KIRJANDUS-KUNST-TEATER.

Kunstigalerii Narwa kunstiühingu juure.

Galeriisse Prometi, Jansени, Wabbe, Werberi j. t. töid.

Wiimasel Narwa kunstiühingu koosolekul otsustati kunstiühingu juure asutada kunstigalerii, millesse koondatakse kõigi nende kunstnike töist wähemalt üks, kes oma elu kestel on Narwaga seotud olnud.

Narwa kunstiliikumine jaguneb kahte päämisse osa: wene ja hilisem, iseseiswuse aegne kunstiliikumine. Selle aja kestel on Narwaga kokkupuutes olnud peaaegu kõik meie tähtsamad kunstitegelased nagu Promet, Jansen, Wabbe, Aren, Werber j. t. Mõned on neist siit otseselt wäljawõrsunud ja peawad täninigi weel Narwat oma kunstitegewuse alguse kodulinnaks. Kuna Narwa aga püsiwamaks tegewuseks omab liig reaalse elanikkonna, siis suurem osa kunstnikest on pidanud ära minnes selle linna tolmu oma jalgadelt pühkima ja mujal awaramaid wäljawaateid otsima. Hulk aega peale wabadussõdagi oli Narwa waimline elu niiwõrt tõmp, et siia ei riskeerinud isegi kunstinäitused tulla, oodatawa fiasko kartusel. Sel ajal figureeris siin waheš, ainult kadunud Ed. Werber, kuid sedagi waheldwalt — olles kord Pariisis, kord kodulinnas, kuni ta surmani. Wast kui Narwa asusid kunstnike nooremast generatsioonist Normak, Siward ja teised, sai kohalik kunstiliikumine uut hoogu ja on tänini püsinud wõrdlemisi intensiiwsena, organiseerudes kunstiühinguks ja korraldades igaastaseid kunstisügisnäitusi.

Nende ajajärkude kajastamiseks asutatakse gi nüüd kunstigalerii, kuhu peale ülalmainitud wanema generatsiooni liikmete loomingu, kogutakse töid weel Normakult, Siwardilt, Tuisult ja Peililt. Samuti ka uutelt esindajatelt aasta näituseil. Galerii asub kunstiühingu ruumes, wanas ajaloolises Peetri lossis ja tasse pääsu wõimaldatakse kunstiteadlasile ja kunstihuwilistele, erakordseil juhtumeil ka laiemale publikule. Praegu on käsil kunstitööde kogumine möödunud ajajärkudest ja lähemal ajal teostub galerii awamine wastawa tseremooniaga kitsama kunstiringkonna osawõtul.

Rahwuswaheline kirjandusõhtu teoksil.

Narwa wastse kirjandusklubi asutajaist ringidest on kerkinud mõte, korraldada kohapeal rahwuswaheline kirjandusõhtu Narwa teater „Wõitlejas" wõi „Ilmarise" saalis, näitlejate kaastegewusel. Õhtul kantakse ette eesti, tšehhi, juudi, saksa ja wene kirjanike loomingut, algkeelis ja tõlkes. Tšehhi ja juudi kirjanike loomingu ettekandmine osutub wõimalikuks asjaolu pärast, et praegu wiibiwad Narwas üks juudi ja üks tšehhi ajakirjanik, kes on nõus oma rahwuse waimukangelaste töödega esinema. Wene kirjandust esindama palutakse Igor Sewerjanin ja nooremast generatsioonist W. Wolgin. Kes eesti kirjanikest esinewad, on weel senini küsimus lahtine. Kuna õhtut kaunistab sümfoonia orkestri kontsert samade rahwaste heliloojate heliloomingu ettekannetega ja näitlejaskonna juba lubatud, waheldusrikkuse eest hoolitsew abi, siis kujuneb õhtu kahtlemata ainulaadseks Narwas ja waheš Eestiski.

Alfred Sällik siirdub Narwa!

Kuuldawasti asub lähemal ajal Narwa elama meie omaaegne andekam lawajõud Alfred Sällik, kes mitmesugusil põhjusil on juba mõnda aega olnud sunnitud aktiiwsest lawategewusest eemal olema. Nagu teadjalt poolt kõneldakse, asub Sällik Narwas juhtima Wigast. sõjameeste ühingu kodu, mille senine ökonoom teatawasti hiljaku lahkus. Näitleja Narwa asumisel kawatseb ka Narwa teater teda tööle rakendada.

G. Matto „Numismaatik" Baltimaal' äratab wälismail tähelepanu.

Teatawasti ilmus hiljaku Narwas õpetajana tegutsewa muinsusteadlase ja numismaatik G. Matto sulest eestikeelse uudisteosena numismaatikat käsitaw käsiraamat „Numismaatik Baltimail". Raamat on senini muinsusuurijate hulgas leidnud hea pooleheiu ja saanud teaduslikku tunnustuse. Olles warustatud rohkete wanade rahade klisheedega, on raamat esmaseks sellesarnaseks teoseks eesti keeles. Neil päiwil saabus autorile kiri Frankfardist „Frankfurter Münzzeitung'ilt", kus teatatakse, et „Numismaatik Baltimail" on leidnud elawa tähelepanu ka wälismaa numismaatikute ringkondades ja leht lubab oma weergudel teose juures pikemalt peatuda lähemal ajal.

Kunstistuudio

algab peale pühade waheaega uuesti tegewust 3. algkooli ruumes. Lektoriks on endiselt kunstnikud Normak ja Peil. Õppetöös jatkatakse peamiselt portree-joonistamist.

Paul Pinna tuleb...

Pühapäewal, 17. jaan. läheb Narwa teatris lawale operett „Lõbus talupoeg" ülletusega meie teatripublikule, sest Maleuse osas esineb külalisena wana lawaweteraan Paul Pinna. Kuna Pinna haruldane andekus lawal on senini kõikjal edukalt läbi löönud, siis tohib Narwa teatripublikult loota etendusest in corpore osawõttu. Algus on kell 8 õhtul.

Weel külalisi teatris.

Lähemal ajal tuleb Narwa teatris lawale L. Wernenil'i 3 waat. Kriminaal draama „Saatan", Erna Willmeri ja Ants Lauteri kaast.

Tšehhi kartulikoti warastati

Möödunud laupäewal warastati Jõhwis Soome talumiku A. W. reelt ära 10 tühja kartulikotti. Mees oli tärklisewabrikusse kartuleid wiinud ja pärast tühjendamist kotid reele jätnud, minnes ise „topkaid" tegema. Huwitaw on asjaolu, et käesolew juhtum eelmainitud talunikul juba kolmas on. Omanik hindab kahju 750 sendile.

Male.

Narwa — Rakvere linnadewõistluseks

jõupingutused käimas.

Narwa esindusmeeskonna kindlaksmääramiseks Rakwere wastu n. n. paremusjärjekorra turniiri teine woor, mille tagajärjed on järgmised: E. Scheel ja R. Resew rahulduside omawahelise wiigiga, W. Bock tõendas oma paremust wõiduga A. Maureri üle, kuna R. Pruun ja O. Mauer ei saanud teineteisest jagu ühe õhtuga, mistõttu partii jatkatakse järgmisel mängu õhtul, s. o. neljapäewal. Samal ajal otsustuwad tagajärjed weel partiis O. Saareke Rumjantsew. Pärast teist wooru on turniiri seis: Scheel ja Resew à $+1\frac{1}{2}$ (kaotusteta), Rumjantsew ja Saareke à $+1-0$, Bock $+1-1$. Wäljalangenud on juba Jäger ja Maurer (mõlemad „Swjatogorist").

* * *

NEMS-i turniir lõppenud.

Äsjalõppenud Narwa Eesti Maleseltsi meisterturniir, millest wõttis osa seltsi 14 aktiiwsemat maletajat, andis järgmised tagajärjed:

1. koht ja auh. Rich. Pruun 12 p.; 2. Wold. Bock 11 p.; 3. E. Scheel 10 p.; 4. R. Resew $9\frac{1}{2}$ p.; 5. O. Mauer $9\frac{1}{2}$ p.; 6. F. Männimägi $7\frac{1}{2}$ p.; 7. ja 8. W. Essenson ja O. Saareke 7 p.; ülejäänud osawõtjad saawutasid wähem kui 50% maksimaalsest punktide arwust.

Kes on parem?

Narwa paremaid maletajaid R. Küttis ja R. Pruun omawahelisel kokkuleppel sooritawad kolme-partiilise matschi, millest esimene lõppes wiigiga, 2. — Küttise wõiduga,

Kreenholm tühjeneb

Odawast korterist kolitakse kallimasse.

Tühjade korterite arw üha tõuseb.

Waatama, et üldine tööpuudus igapäewaga üha suureneb, samal ajal aga üürikorterite hinnad oma endises kõrguses püsiwad, wõib siiski üksikuis rajoones märgata eestkätt tööliskwartaales, kus üürihinnad wõrreldes eramajade hindadega madalamad), elanikkude wäljakolimist wäljaspoole wabrikupiirkonda elamutesse.

Põhjused on mitmesugused. Osalt mõjub perekonna pea wallandamine oma töökohast, mille tõttu sissetuleku puudusel ei jõuta kuu lõpul ära öiendada omi kohustusi ning wastawa määruse järele peab inimene maha jätma oma eluaseme. See on ka ainuke põhjus — ja mõjuw.

Kui jälgida Kreenholmi korteri-osakonna andmeid, milliseid iga paari nädala järele wälja pannakse, siis näeme et tühjade elukorterite arw (kuigi wahepealsed kõikumised ja mõneajalised püsimised nii silma ei torka), järjekindlalt suureneb. 1. jaanuaril käesolewal aastal oli registreeritud tühje tube 91. Mõned neist korterite hinnast on aukartust äratawa summalised (tööliste kohta), mille tõttu nad kasutamist ei leiagi. Näiteks 21., 20 ja 22 kasarmus on üür 10 krooni kuus plus 1 kroon walgustusraha. Seda raha iga tööline oma wäheseš palgast tasuda ei jõua.

Üksikute kasarmute järele on wabu kortereid registreeritud järgmiselt: 2 kas. — 4 korterit, 3—5, 5—5, 7—1, 9—3, 14—14, 15—6, 16—8, 17—11, 18 13, 20—1, 21—1, 22—2 korterit.

Kulgu wäikemajades on 3. majas — 1 korter, 34—4, 38—4, 46 4 ja maja nr. 50—4 korterit. Wiimased neli maja seisawad juba möödunud aastast täiesti tühjadena, kuigi seal wõrdlemisi ruumikas elutuba waid 450 senti maksab ühes walgustusrahaga.

Jämeda sõimu wastu.

Härrade ebahärralikud wäljendused.

Naaber on sattunud märatsemishoogu. Wisi olid tõsiasjad wiimase aja poliitilisist abieludest meie lehe weergudel niiwõrt tabawad ja segaseid fakte paljastawad, et nüüd ei osata enam waimlise halwatuse tõttu muud, kui puudutatud härrad ja nähtawasti wäiksemad härrad wõtawad äärmiselt ebahärralikku tooni ning lasewad kuuldawale paar weergu kõige jämedamat sõimu. Kahjuks sellega ei wäljendata aga muud, kui sealsete inimeste ülimat intelligentsi puudust ning waimlist pimedust. Õieti poleks ju neil olnud mingit põhjust wiimase aja sündmusi hatata salgama, sest lähemal ajal selgub ikkagi nende poolt sõlmitud selgitaguste sidemete õige nägu, muidugi sel puhul, kui nad meie kirjutustest mitte niiwõrt ärahirmutatud ei saanud, et kõigele käega ei löönud. Wacwalt wiimast aga niisuguseilt nahaalsustega walmisšaajatelt loota wõib. Ärgu kallaku „P. Eesti" seep. oma mustusepange Narwas kõigi poolt lugupeetud pedagoogidele-seltskonnategelastele, waid waadaku parem oma talus weidi ringi ja püüdku päästa seal mitmed, kes ise on mustusse lausa uppumas. Meie küll seal peres walitsewat lämmatawat õhkkonda awaliku hääle weergudel tuulutama ei hakka, sest see teeks häbi juba ainuükši sellepärast, et Narwas leidub niisugune halwasti lõhnaw koht neljaajalehe hulgas, nagu seda on naabritalu. Ja pealegi oleme alati wõdelnud autuse ja isiklikkuse wastu, misugusele pinnale laskumine naabri juures on aga kujunenud krooniliseks haiglaseks nähtuseks. Õigest poliitilisest diskussioonist seal wist pole kõige algelisemaidki teadmisi. Ollakse nähtawasti arwamisel, et mis ma ise teen, see on kõik lubataw ja seda arwustada ei tohi, olgu see siis ka kõige suurem ja jämedaloomulisem awalikkuse petmine", aga „kui sina midagi teed", siis wõib kõik registrid lahti tõmmata lihtsalt ropuks saastapildumiseks, mõne kurikalduwustega alaealiste kaswatusmaja kaswandikkude shargoonis. Niisuguseid sihilikke wassimisi, nagu tuuks „Põhja Kodu" oma katusest sisse, nagu oleks meil midagi ühist olnud omaaegsete — jumal — teab kõik misuguste Wilmsi lehtesabadega — wõib ainuükši naaber enda lõbuks oma weergudel luuletada, sest Narwas ei leidu küll ühtegi inimest, kes selle rumala nalja üle ei naeraks wõi kes seda usuks. Need naljalehelikud wäänamised on niiwõrt tõlbid, et ei kõlbaks isegi halwaks aprilli naljaks — naaber aga oma meeleu püüab neist teha „poliitilise" numbri!

Lõpuks — mis puudub asjast, kellelt meie wäljaštwoolt kaastööd oleme wastu wõtnud, selle jätku „Põhja Eesti" lahkelt meie oma toimetuse hooleks, sest ka naaber ise pole meilt kämud-lõu küsimus niiorg seis asjus, ega ei wõja meie ka tema tertu „näpumäeteid". Kui toimetuse tulnud kirjutised on wäärt awaldamiseks, siis — mordsa ja eraopsuta ajalehe seisukohalt wälja minnes — oleks äärmine wäikus neid kirjasaatjate isiklikke maailmawaate pärast, mida nad peaaegi kõikagi ei demo streeri, kõrwale wisata. Misugusel seisukohal wõib aluda waid õige pedantsema e kuld. wastega, wägagi kõva waimline silmaringiga inimene. Mis puutub aga juhtkirjadesse, siis üttleme lahkelt ära naabri poolt pakutawast „wäikest abiu". Muidugi erandlikkudel juhtumisiel ei keela meie sõnaw baduse põhimõttest kinni pidades kellegil oma enese nime all meie lehe weergel wõtteid oma daamast, kui need kannawad asjalikku ilmet. Lõpuks meadelgi „Põhja Eesti" weel omagi kaastööliste hulgas ringi, siis näeb ta nendegi mutmeisgusse rahwakoti kuulumist. Meie ei leia aga selles mingit põhjust demagoogiliste õhumullide puhumiseks.

SUUR INWENTUURI WÄLJAMÜÜK

A.-s. „WILL'a“ kaupluses Peetri pl. nr. 2 **15.—30. jaanuarini s. a.** suure hinnaalandusega.

See odaw wäljamüük on ainuke sel aastal ja ei kordu. Sellepärast kasutab igaüks seda juhust odawaks sisseostuks.

Raske aja tõttu tulles wastu oma lugupeetud ostjaskon- — nale ja wähendades — **hooajast järele** jäänud suurt kauba taga- — — wara korraldan — —

Jnwentuuri wäljamüügi

15. jaan. — 1. weebr.

Müügile tulevad kõik kaubad **suure hinnaalandusega.** — Suures walikus daamidele **sukad,** kombineed, schlüpferid, willased rätikud jne. jne. jne.

Kosmeetika ja kirjutustarbete lõpetamise

tõttu tulewad need kaubad alla wabriku hinna 10 — 15% müügile. — — — —

Palun külastage ja weenduge.
Palun jälgige waateaknaid.

Joh. Muttik ja Ko.

Moe, pudu ja pesuäri
Joala tänaw nr. 22.

Surma läbi lahkunud

Mai Osanik

(Osalik)

Mälestavad leinas lapsed ja omaksed.

Matmine Aleksandri kirikus 16 jaan. kell 1 p. l

:::: Narwa teater „Võitleja“. ::::

Laupäewal, 16. jaanuaril kell 8½ õhtul
:—: **RAHWAETENDUS** :-:
„KROONIMATA KUNINGAS“
(Piirituskuningad).
Heino Anto näidend 3 w.
Pääsed 35 ja 25 s.
Pühapäewal, 17. jaanuaril kell 3½ päewal
:-: **RAHVAETENDUS** :-:
„Kaitsetu naine“
G. Dregely komöödia 3 w.
Pääse 25 ja 15 s.
Samal päewal kell 8 õhtul
Operett rahwaetendus
„LÕBUS TALUPOEG“
Teenetega näitleja PAUL PINNA kaastegevusel.
Leo Fally operett 3 w.
Pääsed 75—25 s.

:: Narwa Eesti Selts „Ilmarine“. ::

Laupäewal, 16. jaanuaril 1932. a.
KONTSERT-PALL.
Algus kell 9 õhtul. Lõpp kell 3 öösel.
Pääsetähed: daamidele — 35 senti, härradele 45 s. Riietehoid 5 s.
Pühapäeval, 17. jaanuaril 1932. a kell 4 peale lõunat
Wiimast kordal Ajakohanel Rahvaelenduseks Ainult „Ilmarises!
1) **Maailma desarmeerimise konverents.**
Esinevad: Prantslane, Inglane, Saksa Willu, Gandhi, Jaapanlane, Hiinlane, loomariigi neljajalgne esindaja — kits, Charlie Chaplin, Eesti delegatsioon — nagu wiis meest kunagi jne. jne. jne.
2) **„A ja K“.**
Pääsed ainult 15 senti.
kell 9 õhtul
WALSSIDE ÕHTU.
Lawalised ettekanded... Effektid.... Lööklaulud....
Pääsetähed 35 senti Riietehoid 5 senti.

Narva Naisseltsis (Suur tän. 12 sissekäik Viru tän.) algavad teisipäeval, 19. jaan. s. a. järgmised

kursused:

I. **Keelte kursused** (Eesti, Vene, Inglis, Prantsus).
II. **Persia vaipade valmistus kursused** kodu ja välismaa lõngadest.
III. **Käsitöö kursused.**

Osavõtta soovijatel ülesanda Naisseltsis esmaspäeval 18. jaan. kella 7 alates ehk pr. Pahla juures Peetri pl. 2 igal ajal.

Uuesti avatud
Vorsti tehas

Narva vorstitööstuse
S. Dokukini, J. Volmanni ja Ko firma all
Narva, Valge tän. Nr. 15—16. Telefon 59.

Alates oma saaduste pakkumisega meie siht on hindu tõstmata anda lugupeetud ostjaskonnale igat sorti kõrgeväärtuslisi vorste, valmistades ainult värskest lihast. Valmistusel eeskujulik puhtus garanteeritud.

Soovitame
suitsu shinke, vorste jne.,
mis proovi plommidega varustatud.
Nõudke igast vorsti- ja toiduainete kauplusest.
Austusega: **S. Dokukin, J. Vollmann ja Ko.**

Dr. E. Lekstein

wäljamaalt tagasi jõudnud.
Suur tän. 14.

Dr. V. Lebedeu

Sugu- ja nahahaigused
„Diathermia“ „Kõrgustiku päike“ „Sollux“
Wastuwõtt kl. 10—1 ja kl. 4—7.
Wabaduse tän 29. Rumjentsewi majas, kõnetr. nr. 208.

Dr. A. Striž

Sugu- ja nahahaigused
Wastuwõtmine igal ärlpäewal hommikul kella 8 9 ja õhtul kella 5—8.
Pühapäewil kella 12 1
Suur tänaw nr 23

Dr.
Maria Heinrichsen
KUUSIN

Nais,-sugu ja sisehaigused
Joala t. 19. Juhkentali apteeki kõrwal
Kõnet. 11—1 p. l ja 5—7 õh.

Juhuslikult müüa kiires korras komplett punane seljt plüüshift

mööbel, ja trümoo peegel.

Samas wajatakse teenijat
6. Peetri tän. nr. 9, k. 6

D A A M I D.

Kui tahate kauakestwaid lokke — pöörake minu poole. Lokkimine, lõikamine, maniküür, kulmu-ripsmete wärwimine jne,

Opilasi

wõtan weel wasta. Õpetan kuu jooksul korralikult häsli töötama Berliini meetodi järgi.

M-me L. Ljuhka.

(Tallinnast parim õppejõud Posti tän. nr. 64. II korral. Peetri turul Franki maja.)

Autobuse ühendus

N.-Jõesuu — Narwa liinil.

Äraſõit N.-Jõesuust äripäewadel kell 8 homm ja kell 7.45 õhtul.

Araſõit Narwast Peetri pl ts, kell 1 päewal ja kell 9.15 õhtul raudteejaamast.

Pühapäewadel äraſõit N.-Jõesuust kell 9 homm. ja Narwast kell 11 p Peetri platsilt. Pühapäewadel õhtune äraſõit samane, kui äripäewadelgi.

Sõiduhind 1 kroon.

Alates 14. aastakäiku, jatkab Narva ja Alutaguse vanem, juhtivaim ja sisukam ajaleht — —

Põhja Kodu

oma ilmumist, olles lahutamatult kokku kasvanud Narvaga raskest võitlusaegadest alates Narva Eesti Verduni all.

„Põhja Kodu“ on erapooletu ja õiglane elu kajastaja. Hinnata kaasandena aastas kümmekond romani. — — —

Lugege, kuulutage, tellige!

Kõigile! TEADAANNE. Kõigile!

Praegust rasket majanduslikku aastat arwesse wõttes olen

emas vanutamise-väruimise tööstuses

wärwimise pealt hinda kuni **30% alandanud.** Töö eest wõimaldan ka tasumist natuuras, kus siis arwestan turu kõrgemate hindadega.

Lähemal ajal panen üles **kaks uut masinat.** Töö kiire ja korralik. Töö headuse eest täielik wastutus. Kindlate wärwidega wärwimine, mis ei karda päikest, ei tuult, ei wihma, ei lund. Jisaku alewikus.

Kõige austusega tööstuse omanik

J. Tramberg.

Ära anda

äriruum

joowikorral ühes korteriga. Wiru tän. 9. Teateid saab Kooli tän. 8—1.

Ehitusmeistrit

puu- ja kiwitööde
peale wajatakse. Aadress jätta ilt. „Ehitusmeister“

Korralikku maja-

teenijat

tarwis Küüda Eha t. nr. 11 teisel korral.

Mina oma lahusolewa mehe

Eduard Wodja

wõlgade eest ei wastuta.

E. Wodja.

---

9. jaanuari kadunud noor

linnukoer

Seter, nimi Neero, walge musta täpiline, parem kõrw hall, wasak must, ristluude peal must lapp. Omandamise ja ostmise eest hoiatan. Palun waewatasu eest ära tuua Uus liin Jaanilinn Aleksandrowi lihakauplusie A. Hösti.

Vann. adv. ***Johan Kuusk***

on ümberkolinud

ja elab nüüd
Posti tän. 51|2 telef. 213.

OKSJON.

Pühapäewal, 17. jaanuaril 1932 a. kell 10 homm. saab Narwas, Linaw. britsu, kas. nr. 20 (teisel korral) Narwa Waestelaste Kohtu sellekohaste otsuste täitmiseks

enampakkumise teel

äramüüdud jurnud Feodossia Wlasow'ist ja Sthal'ist järele jäänud warandus, nagu majapidamisasjad, riided, pelu ja paju teisi asju.
Linna Oksjonaator: A. Hochmuth.

---

25. jaanuaril s. a. awatakse **W. Kolvi** ilutikandaje- koolis

õhtused wene-pitsi heegeldamiskursused

Eelsisekirjutamine ja teateid antakse igapäew peale laupäewade ja pühapäewade kella 9—1-ni päewal ja kella 6—8-ni õhtul kooli ruumes Westerwalli tän. 28

Dr. Hermann Lasberg,

Jõhvi jsk. alevi arst.

Wiibin 11. skp. Tartu ülik. linna maaarstide kursustel. Võtan haigeid wastu Jõhwis, Rakwere tän. 2, Saigi maja igal laup. ja pühap.

Minu äraolekul täidab minu kohuseid dr. Scham heden, Kuremäe jsk. arst Jõhwi haigemajas.

Wiini moe- ja karusnahkade kauplus

J. Gruns

Joala tän. nr. 20. „Wõitleja“ wastas.

Suur

odaw wäljamüük

60% hinnaalandusega.

Üld- kui ka harilikke

WOLIKIRJU

adwokaatidele ja notaritele

soowitab

O.-ü. „Narwa Kirjastusühisus“
Narwas, Salme t. 5.

Toimetaja: W. Mustel. O.-ü. „Narwa Kirjastus-ühisuse“ trükk. Wäljaandja o.-ü. „Narwa Kirjastus-ühisus“.